

1626

MILAN TURKOVIĆ

KRAJIŠKA
INVESTICIONA ZAKLADA

PRAEFATIO

Postavio sam bio sebi odavna zadaću, da očuvam od zaboravi nikad dovoljno ocijenjene zasluge Krajišnika, obranika Evrope od provale Osmanlija i branu proti prodiranja destruktivnih pošasti. U tom svježnju radnja o Hrv. slav. vojnoj krajini evo slijedi, konačno, i zanimljiva povijest i sudbina krajiške investicione zaklade ili fonda. Ova studija obuhvata činjenice, koje su se dogodile do god. 1914. Poodmakla dob onemogućila mi je nastaviti istraživanjima i proučavanjem. Glavni izvor o podacima o Vojnoj krajini nalazi se u Beču, u Kriegsarhivu, odio Vojničke kancelarije, pod br. 49 do 51. Arhiv Zagrebačke generalkomande je razjuren, ostaci se nalaze u Državnom arhivu u Zagrebu.

Na mladim silama stoji da prouče, da nastave i da nadopune bilo to praznine ili daljnji opis sudbine svih institucija, koje su nikle iz i poradi bivše Vojne krajine.

Savjetnicima kod sređivanja ove radnje, dir. šuma, Jovanu Metlašu, ing. Anti Premužiću, višem šum. savjetniku, i profesoru Milivoju Mezorani, izričem ovime svoju srdačnu zahvalu.

Reservatis reservandis, pridržajem sebi pravo, da ne samo opravdam svoje osuđivanje postupka sa K. I. F., nego da i označim uzroke, koji su izazvali taj, kako se ispoljuje,

vrlo žalostan učinak. Pravo pjeva Preradović: Tuđa zemlja ima svoje, ne poznaje jade tvoje! Tuđi vlasnici krojili su pravo Krajišnicima.

Ma da poznam Rousseau-ovu rečenicu: »La critique est moins féconde que l'admiration«, nisam se ustručavao sastaviti iz bezbrojnih bilježaka slijedeću tužaljku.

Na pozornom čitatelju leži sav teret, da sam stvori jasnu sliku o predmetu, i da na temelju priopćenih podataka sastavi bilancu.

S u š a k, dne 4 februara 1937, na osamdeseti rođendan.

Milan Turković

HRVATSKO - SLAVONSKO - DALMATINSKI BANOVI,
PODBANI I KRALJ. POVJERENICI

Josip barun Jelačić-Bužinski, F, Z, od 23 II 1848 (od 24 IV 1854 grof). Umro kao ban hrvatski 20 V 1859.

Ivan grof Coronini, F, M, L, od 28 VII 1859 do 19 VI 1860.

Josip barun Šokčević, F, M, L, od 19 VI 1860 do 27 VI 1867.

Levin barun Rauch, od 27 VI 1867 namjesnik banske časti, od 8 XII 1868 ban do 12 I 1871.

Koloman pl. Bedeković, od 26 I 1871 do 18 II 1872.

Antun pl. Vakanović, od 18 II 1872 do 20 IX 1873 banski namjesnik.

Ivan Mažuranić, od 20 IX 1873 do 21 II 1880.

Ladislav grof Pejačević, od 21 II 1880 do 4 IX 1883.

Herman barun Ramberg, F, Z, kralj. povjerenik, od 4 IX 1883 do 1 XII 1883.

Dragutin grof Khuen-Hederváry, od 1 XII 1883 do 27 VI 1903.

Dr. Teodor grof Pejačević, od 4 VII 1903 do 26 VI 1907.

Dr. Aleksandar pl. Radkoczay, od 26 VI 1907 do 8 I 1908.

Pavao barun Rauch, od 8 I 1908 do 5 II 1910.

Dr. Nikola pl. Tomašić, od 5 II 1910 do 19 I 1912.

Slavko pl. Cuvaj, od 19 I 1912 do 31 III 1912 ban, zatim kralj-povjerenik do 21 VII 1913.

Dr. Ivan Skerlec, od 21 VII 1913 kralj. povjerenik, od 27 XI 1913 ban do 13 V 1917.

Antun pl. Mihalović, od 29 V 1917 do 20 I 1919.

Dr. Ivan Paleček, od 20 I 1919 do 24 XI 1919.

Dr. Tomislav Tomljenović, od 25 XI 1919 do 19 II 1920.

Dr. Matko Laginja, od 20 II 1920 do 28 XI 1920.

Dr. Tomislav Tomljenović, od 28 II 1921 do 28 VI 1921.

Vidovdanski ustav ukinuo je danom 28 VI 1921 dostojanstvo hrvatskog bana.

HRV. SLAV. DALM. PODBANI

Roberto Zlatarević, od 10 V 1869 do 26 I 1871.

Dr. Mirko Šuhaj, od 20 II 1871 do 3 X 1871.

Antun pl. Vakanović, od 3 X 1871 do 20 IX 1873.

Jovan barun Živković, od 20 IX 1873 do konca god. 1883.

Dane Stanković, od 20 II 1884 do 19 VII 1897.

Oto pl. Krajcsovich, od 6 X 1897 do 21 VII 1903.

Dr. Svetislav Šumanović, od 21 VII 1903 do 15 VII 1905.

Levin pl. Chavrak, od 15 VII 1905 do 25 VII 1906.

Dr. Vladimir pl. Nikolić, od 25 VII 1906 do 26 VI 1907.

Nikola pl. Czernkovich, od 12 I 1908 do 18 VI 1909.

Slavko pl. Cuvaj, od 23 VI 1909 do 8 II 1910.

Levin pl. Chavrak, od 8 II 1910 do 19 I 1912.

Dr. Dragutin Unkelhäuser, početkom 1913 podban.

Sastavljeno na temelju vrlo susretljivoga priopćenja dr. Rudolfa Horvata, kojem ovime izričem svoju iskrenu zahvalu. M. T.